

Handläggare
Madeleine Hagerth
Telefon: 08-508 21 051**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2014-10-23

Ett Älvsjöprojekt byggt på Kungälvsmodellen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens beredning av ärendet.

Lars Arvidsson
StadsdelsdirektörGöran Sjödin
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Förvaltningen fick 2014-05-22 i uppdrag från Älvsjö stadsdelsnämnd att utreda om det går att starta ett "Älvsjöprojekt" byggt på Kungälvsmodellen.

Kungälvsmodellen tar sin utgångspunkt i den vanliga undervisningen och fokuserar på framgång i skolarbetet. Eleven ska bli behörig till gymnasiet. Modellen är ett särskilt sätt att förstå hur man med hjälp av sina vanliga skolämnen och med berättelsen i centrum förmår att engagera sina elever i ett samtal och en process. Kursen löper över minst ett helt läsår. Elever i kursen får träna sin förmåga till samarbete, problemlösning och uthållighet. De får tid att få kontroll över sina tankar, ord och handlingar. De får tid att förstå varandra. Den huvudsakliga målgruppen för projektet är ungdomar mellan 14 och 16 år, som är på väg in i en intolerant och antidemokratisk miljö.

Förvaltningens bedömning är att det är viktigt att i första hand prioritera arbetet med att genomföra handlingsplanen för brotts- och drogförebyggande arbete som är en del av överenskommelsen med utbildningsförvaltningen och närpolisen. De pågående projekten Framtid Stockholm och Samverket, som har samma syfte som Kungälvsmodellen, måste också fullföljas och utvärderas innan några ytterligare projekt startas. Nya projekt förutsätter också en möjlighet att få projektmedel för genomförandet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom verksamhetsområde barn, ungdom och vuxna. Ärendet har behandlats i rådet för funktionshinderfrågor, pensionärsrådet och i förvaltningsgruppen 2014-10-16.

Bakgrund

Förvaltningen fick 2014-05-22 i uppdrag från Älvsjö stadsdelsnämnd att utreda om det går att starta ett ”Älvsjöprojekt” byggt på Kungälvsmodellen som redovisas till nämnden efter valet i höst.

Beslutet byggde på en skrivelse från Majvi Andersson m.fl. (S) med följande innehåll;

Solberga med Prästgårdsgärde, ett ungdomsproblem eller en utmaning

Runt Ungdomens hus i Prästgårdsgärde samt runt Klacktorget i Solberga har det till och från varit väldigt stökigt. Medborgarkontoret med Bibliotek och Närpoliskontor har utsatts för skadegörelse. Många lokala näringsidkare har klagat över bråk och vandalisering. Även om det just nu är lugnare och det finns en fungerande nattvandningsverksamhet måste åtgärder som hanterar grundproblemen införas.

Kungälvsmodellen med Toleransprojektet startade efter mordet på den 14-årige John Hron vid Ingetorpssjön i Kode utanför Kungälv den 16 augusti 1995. Modellen vände sig mot nazistiska ungdomsgrupper men erfarenheterna kan användas på alla typer av ungdomsgångproblem. Resultatet idag visar att gängen är borta och besparingen för Kungälv kommun har beräknats till ca 250 miljoner kronor.

Kungälv kommun startade 1995 ett långsiktigt arbete med att ta bort förutsättningarna för ett oönskat gängbeteende. De ansvariga för modellen insåg att det inte räckte att lagföra ledarna i gängen, nya ledare dök upp efter några månader. Det viktigaste var att ta hand om följarna eftersom de kunde tänka sig att bli följare för någonting annat som erbjöds. En annan viktig åtgärd var att låta ungdomarna bestämma hur ungdomsgårdarna skulle arbeta. Kommunen ställde lokal till förfogande men verksamheten/innehållet bestämdes av ungdomarna själva. När en ny generation ungdomar ville ändra verksamheten gjordes ungdomsgårdarna om.

Vårt förslag är att utreda om det går att ta lärdom av erfarenheterna från Kungälvsmodellen och anpassa det till Älvsjö för att införa en

arbetsmodell i samarbete med fritidsverksamheten, socialförvaltningen, föreningslivet samt skolorna i Älvsjö.

Beskrivning av Kungälvmodellen

Kungälvsmodellen tar din utgångspunkt i den vanliga undervisningen och fokuserar på framgång i skolarbetet. Eleven ska bli behörig till gymnasiet.

Kursen kallas för Toleransprojektet och är ingen metod i sig. Det är ett särskilt sätt att förstå hur man med hjälp av sina vanliga skolämnen och med berättelsen i centrum förmår att engagera sina elever i ett samtal och en process där världen, samhället och individen tillåts att betraktas ur flera olika perspektiv.

Toleranskursen löper över minst ett helt läsår. Elever i kursen får träna sin förmåga till samarbete, problemlösning och uthållighet. De får tid att få kontroll över sina tankar, ord och handlingar. De får tid att förstå varandra.

Den huvudsakliga målgruppen för projektet är ungdomar mellan 14 och 16 år, som är på väg in i en intolerant och antidemokratisk miljö. Elevgruppen består av 15-25 högstadiееlever från olika skolor i en och samma kommun som träffas tre gånger per månad under ett läsår. I gruppen ingår både intoleranta/konflikt drivande elever, elever med både svensk och utländsk bakgrund samt mer trygga och högpresterande elever.

Tanken är att elever erbjuds att delta i en frivillig utbildning, som bygger på traditionella undervisningsmetoder, som bl.a. erbjuder träning i dialog och diskussioner för att öva eleverna i empatiskt tänkande och handlande. Till elevernas stöd engageras även deras vårdnadshavare i utbildningen liksom i många fall även syskon samt flick- och pojkvänner.

Utbildningen löper parallellt med den vanliga undervisningen. Ett genomgående tema är att visa på människors lika värde och att det går att lära av historien. Kursen innehåller exkursioner, intervjuövningar, problemlösningar, läger och en resa till Polen.

Projektet innebär att ungdomar som sympatiserar med rasistiska våldsideologier vägleds att lämna dessa bakom sig för att istället ta plats i en fungerande skolgemenskap.

Redovisning av pågående projekt

Kungälvsmodellen är i likhet med många andra liknande projektmodeller i huvudsak ett skolprojekt. Ett sådant projekt skulle kräva ett deltagande från skolorna i stadsdelen.

Förvaltningen har tidigare under året haft en dialog med organisationen *Män för jämställdhet* som velat starta ett motsvarande projekt. Utbildningsförvaltningen gjorde vid det tillfället bedömningen, att de inte hade möjlighet att prioritera detta. Bland annat mot bakgrund av att det redan pågår två projekt, *Samverket* och *Framtid Stockholm*, som involverar skolornas ledning, medarbetare och elever. Projekten beskrivs kortfattat nedan.

Samverket

Samtliga stadsdelar i Stockholms stad har till uppgift att verka för att förebygga och minska användningen av droger. Älvsjö stadsdel har tillsammans med utbildningsförvaltningen och polisen antagit en handlingsplan för det brotts- och drogförebyggande arbetet i stadsdelen.

För att på bästa sätt implementera denna handlingsplan och arbetet med värdegrundsfrågor har Älvsjö stadsdelsförvaltning påbörja en serie av insatser för föräldrar, personal och ungdomar.

I handlingsplanen har följande mål formulerats:

- Fler barn och ungdomar som riskerar att hamna i ogynnsam utveckling ska upptäckas tidigt
- Färre ungdomar nyttjar droger och hamnar i kriminalitet
- Andelen elever som inte deltar i obligatorisk undervisning minskar
- Andelen elever som når gymnasiebehörighet ökar.

Projektets målgrupp är:

- Tonårsföräldrar, boende i Älvsjö stadsdel eller med barn i Älvsjö's olika verksamheter
- Personal som arbetar inom olika verksamheter för barn och ungdom i åldern 6-20 år
- Skolungdomar i årskurs 8.

Projektets inriktning:

- Öka kunskapen bland personal och vårdnadshavare om de risk- och skyddsfaktorer som påverkar om barn och ungdom kommer att använda alkohol eller hamna i kriminalitet
- Utforma en samsyn om verksamma och kunskapsbaserade insatser för att förebygga att barn och ungdom hamnar i droganvändande eller hamnar i kriminalitet
- Skapa strukturer kring samverkan mellan föräldrar, ungdomar och professionella på kort och lång sikt
- Starta aktiviteter som bidrar till förändring på kort och lång sikt
- Öka medvetenhet hos barn och ungdom om hur de val de gör påverkar den enskildes framtid
- En fördjupning i Barnkonventionen
- Information till personal, föräldrar och andra berörda verksamheter.

Aktivitetsplanen har följande upplägg:

- ***Regelbundna träffar fyra gånger under året med berörd personal som arbetar med åldersgruppen 6-20 år***
Träffarna kommer bl.a. ha till syfte att förbereda temadagarna och föräldraträffarna, lägga grunden för en gemensam värdegrund, utforma ett årshjul för stadsdelens preventiva insatser samt sammanställa en lathund för viktiga adresser och telefonnummer. Lathunden ska delvis utformas som en broschyr till verksamheter och föräldrar i Älvsjö samt även finnas tillgänglig på nätet.
- ***En gemensam upptaktsträff för åldersgrupperna till hösten***
Aktivitets- och utbildningsdag för åldersgruppen. Utveckla en gemensam start på läsåret.
- ***Fyra föräldraträffar för föräldrar i stadsdelen och/eller föräldrar som har barn i Älvsjös olika verksamheter***
Träffarna är tänkta innehålla information om risk- och skyddsfaktorer, kunskap om droger och betydelsen av föräldrars engagemang och medverkan i det förebyggande arbetet. Föräldrar ska kunna föreslå olika teman. Tanken är att kunna erbjuda bra och intressanta föreläsare som ger en fördjupning och förståelse genom diskussioner och samverkan. Tanken är också att skapa och stärka föräldranätverk i stadsdelen och därmed öka föräldrars engagemang och medverkan i nattvandringar och andra preventiva insatser. Olika verksamheter som arbetar med ungdomar kommer att bjudas in för att presentera sig och sin verksamhet exempelvis Ungdomsmottagningen, Maria Ungdom, fältassistenter och Ungdomens hus personal.
- ***Gemensamma temadagar två gånger om året för ungdomar på högstadierna i Älvsjö***
Dagarna utformas och genomförs av bl.a. skola, fritid, fältassistenter att på dessa dagar implementera värdegrundsfrågor som berör brottsförebyggande frågor och

ANDT. För att inte dessa dagar ska sväva fritt ska de integreras och kopplas till föräldraträffarna och åldersgrupperna så att personal inom verksamhet i Älvsjö och vårdnadshavare på hemmaplan fortsätter hålla dessa frågor levande under hela året.

- ***Möjlighet att erbjuda en generell föräldrautbildning till tonårsföräldrar genom att utbilda två gruppledare i "Älskade Förbannade Tonåring"***

Utvärdering av projektet genomförs genom en enkät till föräldrar som deltar i projektets aktiviteter, utvärdering tillsammans med personal som deltar i åldersgruppsträffarna samt efter genomförd utbildningsdag liksom utvärdering av temadagarna tillsammans med ungdomar i årskurs 8.

Framtid Stockholm

Forsning och beprövad erfarenhet har visat att en god skolgång är den viktigaste skyddsfaktorn för barn och ungdomar. En misslyckad skolgång ökar markant risken för social utsatthet och problematik samt att en social problematik påverkar skolgången negativt. En framgångsrik skolgång har den absolut största positiva effekten mot detta och skolan samt socialtjänsten har därför ett gemensamt mål i detta.

Solbergaskolan är den skola i stadsdelen som haft låga resultat och brottats med social problematik som även yttrat sig i hög frånvaro. Solbergaskolans "högstadium" läggs ner från hösten 2014 och överförs till Sjöängsskolan. Projektet avser att följa elevgruppen i samband med övergången.

Syftet med projektet är att utveckla en framgångsrik modell för ett nära och kontinuerligt samarbete mellan skolan och socialtjänsten kring elever/elevgrupper, på plats i skolan. Genom ett nära samarbete i skolan, som dessutom innebär att de professionella tillbringar mer tid med eleverna i insatsen, skapas större möjlighet för kontakt och framgångsrika insatser på arenor utanför skolan.

Samverkan mellan elevens hemskola, vårdnadshavare och andra parter är central. Modellen bygger därför på multikompetenta team. Teamet kommer att arbeta med flexibla insatser utifrån varje elevs individuella behov.

Målet är:

- En förbättring i elevernas/ungdomarnas sociala situation vilket gör att de kan fokusera på skolan

- Den olovliga frånvaron i skolan minskar
- Andelen elever som når gymnasiebehörighet ökar.

Målgruppen är:

- Elever i årskurs 7-9 som riskerar att inte bli behöriga till nationella program på gymnasiet samt har hög frånvaro.

Teamets medlemmar och aktiviteter:

- En socialsekreterare från socialtjänsten verkar i skolan tre till fyra dagar i veckan med särskilt fokus på elever som har hög och olovlig frånvaro
- En socialsekreterare samordnar insatser mellan olika stadsdelar då eleverna kommer från olika stadsdelar
- Skolans elevhälsoteam (rektor, kurator, skolpsykolog, skolsköterska, specialpedagog) deltar i det gemensamma arbetet runt målgruppen och samverkar med socialtjänsten
- Skolans pedagoger.

Övriga aktiviteter:

- Samtlig skolpersonal utbildas i hur ökad närvaro i skolan kan främjas
- Uppföljning sker mellan ansvariga chefer för skolan och socialtjänsten.

Då "högstadiet" flyttar från Solbergaskolan till Sjöängsskolan från hösten 2014, kommer det primära arbetet med att ta tillvara erfarenheterna ligga på att överföra dessa till Sjöängsskolan som förväntas ta emot eleverna i projektet. Även övriga fyra skolor kommer att involveras i projektet. Dessa skolors rektorer ingår i RoS-gruppen (Rektorer och Stadsdel i samverkan). På RoS gruppens möten kommer styrgruppen kontinuerligt rapportera om projektets erfarenheter. Därmed kan gruppen följa projektet men även föra diskussioner om hur dessa erfarenheter/metoder kan gagna elever i samtliga skolor samt hur skola och socialtjänsten kan utveckla sitt framtida samarbete.

Fördelarna med att socialtjänsten och skolan samverkar är att vägarna mellan behovsanalys och åtgärder för att stödja eleverna kortas. Ett nära kontinuerligt samarbete skapar insikt och förståelse för varandras verksamheter, befogenheter och möjligheter vilket leder till ett mer fokuserat och effektivt arbete med eleverna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens bedömning är att det är viktigt att i första hand prioritera arbetet med att genomföra den handlingsplan för brotts- och drogförebyggande arbete som är en del av vår överenskommelse med utbildningsförvaltningen och närpolisen.

Vidare menar förvaltningen att de pågående projekten, som för övrigt har samma syfte som Kungälvsmodellen, måste fullföljas och utvärderas innan några ytterligare projekt startas. Nya projekt förutsätter också en möjlighet att få projektmedel för genomförandet.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens beredning av ärendet.
